

การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำ
โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

THE DEVELOPMENT ACTIVITY TO ENCOURAGE OF SKILLS IN CREATING
CHOREOGRAPHY THROUGH NORTHEASTERN FOLK SONG PRACTICES: A
CASE STUDY OF CHOREOGRAPHY IN BACHELOR OF FINE ARTS PROGRAM
IN PERFORMING ARTS, FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES,
UDON THANI RAJABHAT UNIVERSITY.

ธนวิชญ์ ปัจชามาตย์^{1,*}, วิทวัส กรมณีโรจน์² และ นิรมล ชุ่ม²

Thanawit Patchamat^{1,*}, Vittavat Kornmaneroj² and Niramon Chaum²

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

¹Graduate School, Chandrakasem Rajabhat University

²Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University

Received: 14 October 2025

Revised: 20 December 2025

Accepted: 21 December 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 และเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน (Pretest – Posttest) โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ตามแนวคิดความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด (Guilford) และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย

* Corresponding author: ธนวิชญ์ ปัจชามาตย์

E-mail: 6651600048@chandra.ac.th

เชิงกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) โดยผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียว (One Group Pretest – Posttest Design) ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน ที่ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือชุดกิจกรรม จำนวน 8 กิจกรรม พร้อมแบบทดสอบและแบบประเมินผลการประดิษฐ์ท่ารำ โดยระยะเวลาเก็บข้อมูลจำนวน 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ในการส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประยุกต์ใช้เพลงพื้นบ้านอีสานเพื่อประดิษฐ์ท่ารำ ซึ่งส่งผลให้ทักษะดังกล่าวของนักศึกษาเพิ่มขึ้นในระดับที่สูงขึ้นอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: ความคิดสร้างสรรค์, นาฏยประดิษฐ์, เพลงพื้นบ้านอีสาน, ชุดกิจกรรม, การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

Abstract

This study aimed to develop and evaluate the effectiveness of a set of learning activities designed to enhance creative thinking skills in choreography using Northeastern Thai folk songs, based on the 80/80 efficiency criterion. The study also aimed to measure students' creative thinking achievement before and after the intervention (pretest–posttest), focusing on four dimensions of creativity originality, fluency, flexibility, and elaboration, according to Guilford's creative thinking framework and related theories. The research employed a quasi-experimental design with a one-group pretest–posttest approach. The participants consisted of 12 students selected through purposive sampling. The research instruments included eight learning activity sets, pre- and post-

tests, and performance evaluation forms. Data were collected over 10 weeks, with two hours of instruction per week, totaling 20 hours. The data were analyzed using the mean, standard deviation, and t-test. The results indicated that the developed activities met the 80/80 efficiency criterion, and students' posttest scores were significantly higher than their pretest scores at the .05 level. These findings demonstrate that the learning activities effectively enhanced students' creative thinking skills, particularly in applying Northeastern Thai folk songs to choreography, leading to a clear and significant improvement in students' creative abilities.

Keywords: Creativity, Choreography, Northeastern Folk Songs, Learning Activities, Creative Learning

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานทั้งด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) การทำงานร่วมกัน (Collaboration) และการคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการเตรียมนักศึกษาให้สามารถปรับตัวและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2555) ทั้งนี้ ความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นคุณลักษณะสำคัญที่มีบทบาทต่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และสังคม เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของนวัตกรรมและความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต่อการอยู่รอดและการแข่งขันในระดับสากล

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี ในฐานะแหล่งปัญญาของสังคม มีพันธกิจสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนากำลังคนในระดับสูงให้กับสังคม และยังมีบทบาทสำคัญในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ของภูมิภาค ดังจะเห็นได้จากการจัดการศึกษาในหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาศิลปการแสดง โดยเฉพาะในรายวิชานาฏยประดิษฐ์ ซึ่งถือเป็นศาสตร์ที่ช่วยหล่อหลอมความคิดริเริ่ม จินตนาการ การแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิด

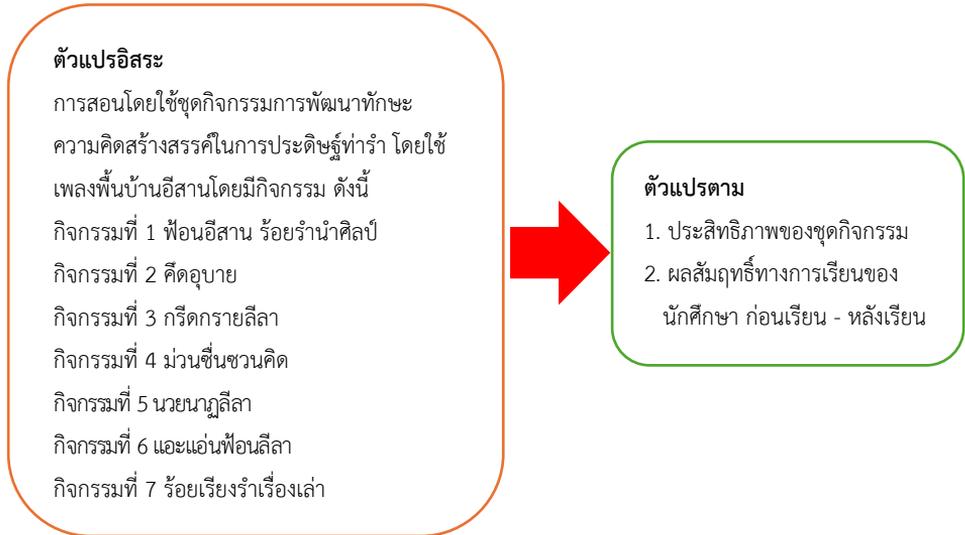
สมรรถนะทั้งด้านวิชาการ นาฏศิลป์ การใช้เทคโนโลยี การทำงานร่วมกับชุมชน และคุณธรรม จริยธรรม เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์แห่งชาติไทยด้วยการสร้างท่ารำใหม่ที่บูรณาการองค์ ประกอบนาฏศิลป์และวัฒนธรรมพื้นบ้าน

สาขานาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดง ความคิดสร้างสรรค์มีบทบาทโดยตรงต่อการสร้าง ผลงานที่มีความแปลกใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศิลปะนาฏศิลป์ ความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาท่าทางการแสดงให้สื่อความหมาย เชื่อมโยงกับเรื่องราว และสะท้อน สุนทรียภาพได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การประดิษฐ์ท่ารำหรือนาฏยประดิษฐ์ต้องอาศัยการ ผสมผสานองค์ความรู้จากการฝึกหัดนาฏศิลป์ไทย การใช้ภาษาท่าทาง และการเชื่อมโยงกับ ดนตรีและบทเพลง ซึ่งเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง (ธวัชชัย ชัยศรี, 2565; สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2543) อย่างไรก็ตาม จากการเรียนการสอนใน ปัจจุบันพบว่า นักศึกษายังประสบปัญหาในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทั้งจากปัจจัยด้าน นักศึกษา เช่น ขาดความกล้าแสดงออก ยึดติดกับประสบการณ์เดิม และจากปัจจัยด้านการ สอนที่ยังเน้นครูเป็นศูนย์กลางมากกว่าการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทดลองคิดและสร้างสรรค์ ด้วยตนเอง (กุลธาดา พุทธิผล, 2563) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท เพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ด้านการประดิษฐ์ ท่ารำของนักศึกษา โดยการบูรณาการเพลงพื้นบ้านอีสาน ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ นักศึกษาพัฒนา ผลงานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแล้ว ยังเป็นการสืบสานอัตลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมควบคู่ไป กับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ที่ทักษะความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษย ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ก่อนเรียนและหลังเรียน (Pretest – Posttest)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) โดยผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design ศึกษาคนเดียว ซึ่งผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 12 คน โดยผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ (Inclusion Criteria) ดังนี้

1.1 ผู้ที่ศึกษาในสาขาวิชาศิลปะการแสดง ซึ่งผ่านการเรียนรายวิชาพื้นฐานนาฏศิลป์อีสาน (Basic Isan Dance) 2(1-2-3)

1.2 ผู้ที่กำลังเรียนรายวิชานาฏยประดิษฐ์ 1 2(1-2-3) (Choreography 1) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแยกอาสาสมัครออกจากการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ (Exclusion Criteria) ดังนี้

- 1) ขาดการเข้าร่วมกิจกรรมตามแผนที่กำหนด
- 2) นักศึกษาย้ายสถานศึกษา
- 3) นักศึกษาขอหยุดการเข้าร่วมโครงการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปะและการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

2.1 เครื่องมือวิจัยสำหรับใช้ทดลอง คือ ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย

- 2.1.1. รายละเอียดรายวิชานาฏยประดิษฐ์
- 2.1.2. รายละเอียดชุดกิจกรรมและแผนการดำเนินการชุดกิจกรรม
- 2.1.3. รายละเอียดคู่มือชุดกิจกรรม
- 2.1.4. กิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำ

โดยใช้ชุดกิจกรรมเพลงพื้นบ้านอีสาน ได้แก่

1) กิจกรรมที่ 1 ฟ้อนอีสาน ร้อยรำนำศิลป์	จำนวน 2 ชั่วโมง
2) กิจกรรมที่ 2 คีตอุบาย	จำนวน 2 ชั่วโมง
3) กิจกรรมที่ 3 กรีดกรายลีลา	จำนวน 2 ชั่วโมง
4) กิจกรรมที่ 4 ม่วนซื่นชวนคิด	จำนวน 2 ชั่วโมง
5) กิจกรรมที่ 5 นวยนาฏลีลา	จำนวน 2 ชั่วโมง
6) กิจกรรมที่ 6 แะแ่อนฟ้อนลีลา	จำนวน 4 ชั่วโมง
7) กิจกรรมที่ 7 ร้อยเรียงรำเรื่องเล่า	จำนวน 4 ชั่วโมง
8) กิจกรรมที่ 8 ผลงานแห่งนาฏยประดิษฐ์	จำนวน 2 ชั่วโมง
รวมทั้งสิ้น 8 กิจกรรม	จำนวน 20 ชั่วโมง

2.2 เครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผลการวิจัย คือ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน จำนวน 40 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) โดยผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design โดยมีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (โดยคะแนนเฉลี่ยจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนได้ 80% และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ 80%) และการพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของการใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานของนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี ข้อมูล และแนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการประดิษฐ์ทำร่ำและศึกษาทฤษฎีองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์มาเป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรม ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ

1.2 ออกแบบและร่างชุดกิจกรรม และร่างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของการใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ที่มีความสอดคล้องกับหลักความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน คือด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ

1.3 นำร่างชุดกิจกรรม และร่างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของการใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) นำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

1.4 ปรับปรุงร่างชุดกิจกรรมตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดทำชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานสำหรับนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยขั้นต่อไป

1.5 ปรับปรุงร่างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของการใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรเป้าหมาย (Try Out) จำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการทดลองใช้ชุดกิจกรรม และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของการใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน โดยแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยชี้แจงให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 12 คน ได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บข้อมูลอย่างละเอียด เมื่อนักศึกษาได้รับฟังและอ่านเอกสารชี้แจงข้อมูล (Information sheet) ตลอดจนได้สอบถามข้อสงสัยและได้รับคำตอบจนเข้าใจ จึงลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมวิจัย (Informed consent) ด้วยความสมัครใจ

2.2 ภายหลังจากดำเนินการในข้อ 2.1 ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงให้นักศึกษาเริ่มทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเข้าสู่กิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำโดยใช้ชุดกิจกรรมเพลงพื้นบ้านอีสาน

2.3 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำ โดยใช้ชุดกิจกรรมเพลงพื้นบ้านอีสาน โดยแบ่งออกเป็น 10 สัปดาห์ ซึ่งรวมระยะเวลากิจกรรมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง แบ่งเป็น (1) กิจกรรมที่ 1 ฟ้อนอีสาน ร้อยรำน่าศิลป์ จำนวน 2 ชั่วโมง (2) กิจกรรมที่ 2 คีตอุบาย จำนวน 2 ชั่วโมง (3) กิจกรรมที่ 3 กรีดกรายลีลา จำนวน 2 ชั่วโมง (4) กิจกรรมที่ 4 ม่วนชื่นชวนคิด จำนวน 2 ชั่วโมง (5) กิจกรรมที่ 5 นวยนาฏลีลา จำนวน

2 ชั่วโมง (6) กิจกรรมที่ 6 แอะแอนฟ้อนลีลา จำนวน 4 ชั่วโมง (7) กิจกรรมที่ 7 ร้อยเรียงรำ
เรื่องเล่า จำนวน 4 ชั่วโมง (8) กิจกรรมที่ 8 ผลงานแห่งนาฏยประดิษฐ์ จำนวน 2 ชั่วโมง

2.4 ระหว่างจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำ
โดยใช้ชุดกิจกรรมเพลงพื้นบ้านอีสาน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของชุด
กิจกรรม (E1) (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) โดยให้นักศึกษาทำกิจกรรมตามขั้นตอน และ
เก็บข้อมูลคะแนนจากแบบฝึกหัดที่ทำระหว่างกิจกรรม

2.5 ภายหลังจากดำเนินการในข้อ 2.3 และ 2.4 ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงให้นักศึกษา
เริ่มทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเข้าสู่กิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์
ทำรำโดยใช้ชุดกิจกรรมเพลงพื้นบ้านอีสาน และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของ
ชุดกิจกรรม E2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) โดยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดผลหลังเรียน
(Post-test) แล้วเก็บข้อมูลคะแนนที่ได้

2.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบฝึกหัดที่ทำระหว่างกิจกรรม มาวิเคราะห์หาประสิทธิ
ภาพของชุดกิจกรรมตามเกณฑ์ 80/80 และนำข้อมูลจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์มาวิเคราะห์
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะ
ความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำโดยใช้ชุดกิจกรรมเพลงพื้นบ้านอีสาน ด้วยสถิติ
Dependent t-test

ภาพที่ 2 การดำเนินชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำ
โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน

ภาพที่ 3 การดำเนินชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน

ภาพที่ 4 การดำเนินชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ได้ผลดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

n=12	ผลการทดสอบระหว่างเรียนชุดที่/(คะแนนเต็ม)								คะแนน	ผลการ
	1(10)	2(10)	3(10)	4(10)	5(10)	6(10)	7(20)	8(20)	รวม	ทดสอบ
									100	หลังเรียน
									คะแนน	40
รวม	114	91	96	102	102	78	210	210	1002	395
$\bar{X}$	9.5	7.5	8	8.5	8.5	6.5	17.5	17.5	83.5	32.92
S.D.	0.52	0.52	1.04	0.52	1.57	0.52	0.52	0.52	2.11	1.11
ร้อยละ	95	75	80	85	85	65	87.5	87.5	83.50	82.29
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) = 83.50										
ประสิทธิภาพของผลผลิต (E2) = 82.29										

จากตารางที่ 1 พบว่า ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีค่าประสิทธิภาพ 83.50/82.29 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดแสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพทั้งในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา ที่เรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ผลดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา ที่เรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	P
หลังเรียน	12	40	32.92	1.11	12.00	0.000*
ก่อนเรียน	12	40	17.08	4.80		

*P < .05 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา ที่เรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี หลังเรียน ($\bar{X} = 32.92$, S.D. = 1.11) สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน ($\bar{X} = 17.08$, S.D. = 4.80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี สามารถนำไปสู่การอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน มีค่าประสิทธิภาพ 83.50/82.29 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) โดยชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำ โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ออกแบบมาเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการประดิษฐ์ทำรำ ตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด Guilford ซึ่งได้เสนอองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม คือ ความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ที่ไม่ซ้ำใคร ความคิดคล่องแคล่ว คือ ความสามารถในการคิดได้

หลายแนวทางอย่างรวดเร็ว ความคิดยืดหยุ่น คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนหรือเชื่อมโยงแนวคิด ความคิดละเอียดลออ คือ ความสามารถในการเพิ่มเติมรายละเอียดจนผลงานสมบูรณ์ เป็นต้น องค์ประกอบเหล่านี้ถือเป็นพื้นฐานในการออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 8 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมที่ 1 ฟ้อนอีสาน ร้อยรำนาคีลป์ (2) กิจกรรมที่ 2 คีตอุบาย (3) กิจกรรมที่ 3 กริดกรายลีลา (4) กิจกรรมที่ 4 ม่วนซื่นชวนคิด (5) กิจกรรมที่ 5 นวนาภูลีลา (6) กิจกรรมที่ 6 แอะแอะนฟ้อนลีลา (7) กิจกรรมที่ 7 ร้อยเรียงรำเรื่องเล่า (8) กิจกรรมที่ 8 ผลงานแห่งนาฏยประดิษฐ์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมดังกล่าวจะส่งผลให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวิช สุขารัตน์ (2547) วีระ สุดสังข์ (2550) และประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการจินตนาการโดยอาศัยประสบการณ์เดิม คือ ความรู้ ข้อมูล และข่าวสาร ก่อให้เกิดการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ และสอดคล้องกับขวัญฤดี ต้นตระกูลจิตต์ย (2561) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) คือความสามารถทางสมองของมนุษย์ที่คิดแบบแปลกใหม่ สามารถคิดได้กว้างไกลหลายแง่มุมหลายทิศทาง นำไปสู่การคิดสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ คิดทางแก้ปัญหาแบบใหม่ โดยรูปแบบของแนวคิด (Idea) มีหลายแบบแผน และสอดคล้องอุดมคติ วรรณกุล (2564) ได้กล่าวไว้ว่า ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์อย่างมากในด้านการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เนื่องจากสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ อีกทั้งยังตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระในการแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนมากยิ่งขึ้น สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้นักศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่าผลสัมฤทธิ์ทักษะความคิดสร้างสรรค์ เรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำรำโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปะการแสดงคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียน ($\bar{X} = 32.92$,

S.D. = 1.11) สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 17.08, S.D. = 4.80) สอดคล้องกับวีรภัทร จินตะไล (2560) ศึกษาเรื่อง การสร้างกิจกรรมนาฏศิลป์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดตาลเอน (โศภนชนูปถัมภ์) พบว่า ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 2.96 และหลังค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 5.80 โดยผลการวิจัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นได้ ถูกออกแบบอย่างเป็นระบบและครอบคลุมองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ความคล่องแคล่วในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) ความคิดริเริ่ม (Originality) และการคิดละเอียดลออ (Elaboration) โดยกิจกรรมแต่ละขั้นส่งเสริมให้นักศึกษา ได้ฝึกปฏิบัติจริงและลงมือสร้างสรรค์ทำรำด้วยตนเองจากเพลงพื้นบ้านอีสาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ นักศึกษาค้นเคย ทำให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และกล้าแสดงออกถึงความคิดของ ตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ ชุดกิจกรรมมีรูปแบบที่น่าสนใจและมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้การเรียนรู้ไม่น่าเบื่อและช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนโดยรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้สอนรายวิชานาฏยประดิษฐ์สามารถนำชุดกิจกรรมนี้ไปปรับใช้ได้ เพื่อช่วยพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเรียน
2. ควรมีการผสมผสานเพลงพื้นบ้านของภาคอีสานหรือจากภูมิภาคอื่น ๆ เข้าไปใน เนื้อหา เพื่อเพิ่มความหลากหลายและเชื่อมโยงนักศึกษากับวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง
3. ควรศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมกับรูปแบบการสอนอื่น ๆ เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based Learning) หรือการเรียนรู้ร่วมมือ (Cooperative Learning)
4. ควรทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษา หรือนักศึกษาในสถาบันอื่น เพื่อยืนยันผลการวิจัยในวงกว้าง

เอกสารอ้างอิง

- กุลรดา พุทธรผล. (2563). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนาฏศิลป์สร้างสรรค์ (PIIACR). **วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ**, 4(1), 117-131.
- ขวัญฤดี ต้นตระกูล. (2561). การจัดการนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์. **ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.**
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**, 5(1), 7-20.
- ธวัชชัย ชัยศรี. (2565). สื่อการสอนรายวิชาหน้าแพทย์ นาฏยศัพท์ และภาษานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2567, จาก https://media.bpi.ac.th/admin/attach/w2/f20190315111723_9PyCn2UGHE.pdf.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). **การพัฒนาการคิด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์ศิริ.
- วนิช สุภารัตน์. (2547). **ความคิดและความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วีระ สดสังข์. (2550). **การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิรัชกร จินตะไฉ. (2560). **การสร้างกิจกรรมนาฏศิลป์ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดตาลเอน (โศภนชนูปถัมภ์)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2543). **นาฏยศิลป์ปริทรรศน์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดมวดี วรรณกุล. (2564). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชันเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.